

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА
НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА
за последните три години (юли 2009 г. – декември 2012 г.)

ПРЕДУЧИЛИЩНО И УЧИЛИЩНО ОБРАЗОВАНИЕ

- Разработена е, обсъдена и приета от всички заинтересовани страни Концепция за основните принципи и иновативните моменти в проекта на нов Закон за предучилищното и училищното образование.

<http://www.mon.bg/opencms/export/sites/mon/news-home/2009/kontseptsia-22-03-2011.pdf>

- Внесен е за разглеждане в 41. Народно събрание (НС) проектът на нов Закон за предучилищното и училищното образование (приет от НС на първо четене на 07.06.2012 г.) . Законопроектът е разгледан на второ четене в Комисията по образованието, науката и въпросите на децата, младежта и спорта, която е изготвила доклад на 06.12.2012.

<http://parliament.bg/bills/41/202-01-20.pdf>

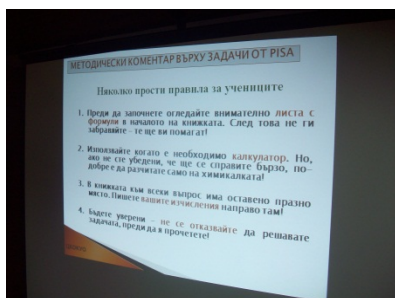
- Разработена е и представена за обсъждане Концепция за Закон за изменение и допълнение на Закона за професионалното образование.
- Постепенно намаляване възрастта за задължителен обхват на децата в предучилищно образование, започвайки от 5 години, с разбирането, че предучилищното образование има най-висок процент възвращаемост върху процеса на учене през целия живот. През 2010 г. Министерството на образованието, младежта и науката извърши законодателна промяна, с която въведе задължение за децата, навършили 5-годишна възраст, да посещават детска градина. За една година имаме повишаване на обхвата на 5-годишните с 20% при само 66% от общините, които са се включили в мярката. При 6-годишните вече имаме обхват над 97%. Нетният коефициент на децата, записани в детските градини през учебната 2011/2012 година е 81,5 %, което е с 6,6 % повече в сравнение с учебната 2010/2011 година.

- Стандартът за издръжка на дете в задължителна предучилищна възраст беше увеличен с 214 лв. през 2010 г., а през 2012 г. с още 1,8 %.
- Задържане на децата в училище чрез увеличаване броя на занималните - от учебната 2010/2011 година - започна постепенното въвеждане и финансиране от Правителството на целодневна организация на учебния процес, като към момента са обхванати децата от I и II клас, а през следващата учебна година мярката ще продължи и в III клас. При тази организация задължителните учебни часове се съчетават с форми на самоподготовка, занимания по интереси и организиран отход. Във връзка с това се изпълнява Националната програма „Училището - територия на учениците“, модул „Подкрепа на целодневното обучение на учениците от начален етап“. Стартирана е процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ от ЕС: „Подобряване на качеството на образованието в средишните училища чрез въвеждане на целодневна организация на учебния процес“ по Оперативната програма „Развитие на човешките ресурси“. Създадени са подходящи условия за целодневната организация на 86 276 ученици от I до VIII клас в средишните училища. Разработена е и Национална програма „На училище без отсъствия“, която осигурява финансови стимули за създаване на условия в училищата, които да превърнат учениците, родителите и учителите в партньори за осигуряване на пълноценен училищен живот и по-високо качество на образованието. Въведена е система за кариерно развитие на учителите.
- В съответствие с принципите на децентрализация на системата на училищното образование от 2010 г. Националната програма „Диференцирано заплащане“ влезе в Наредба № 1 от 4.01.2010 г. за работните заплати на персонала в звената от системата на народната просвета на МОМН.
http://www.mon.bg/opencms/export/sites/mon/left_menu/documents/process/nrdb_1-2010_rabotni_zaplati.pdf
- Разработени и обсъдени са рамки на държавни образователни стандарти (подзаконови нормативни актове), предвидени в Закона за предучилищното и училищното образование.
- Осъвременяване на учебните програми и учебното съдържание с цел практическа насоченост и развитие на компетентности:
 - разработени са проекти на усъвършенствани държавни образователни изисквания (ДОИ) за началния етап, оптимизирани ДОИ за прогимназиалния етап и нови ДОИ за общообразователната подготовка в двата гимназиални етапа;
 - извършена е оценка от учители на приложимостта на проектите на ДОИ;
 - разработени проекти на учебни програми за ЗП по учебните предмети от I-VII клас, като се въвежда от първи клас и нов учебен предмет технологии и предприемачество;
 - проведени са кръглите маси за обсъждането на учебните програми за начален и прогимназиален етап по математика, информационни технологии, чужди езици, природни науки,

технологии и предприемачество, музика, изобразително изкуство и физическото възпитание и спорт.

- разработени са проекти на нови учебни програми за задължителна подготовка (за VIII – X клас и за XI – XII клас)
- Изготвени са проекти на ДООИ за профилирана подготовка (XI–XII клас)
- разработени са проекти на нови учебни програми за профилирана подготовка (XI – XII клас)
- Проведена е процедура по оценяване и одобряване на учебници след извършени обективно необходими промени за IV, V, VI клас, както и по История и цивилизация и География и икономика за IX, X и XI клас след извършени обективно необходими промени.
- Акцентиране върху грамотността на учениците:
- провежда се национално външно оценяване за учениците от IV клас, от VII клас и от VIII клас с интензивно изучаване на чужд език;
- проведени са обсъждания с учители и е разработен анализ на резултати от международното изследване PISA;
- актуализирана е методологията на външното оценяване, като е доближена до тази на международните изследвания, в които участва България;
- от учебната 2010/2011 година в тестовете за националното външно оценяване и за държавните зрелостни изпити са въведени задачи, конструирани по модела на PIRLS и PISA и ориентирани към проверка на уменията за работа с текст, за извличане и анализ и прилагане на информация от различни източници, аналогично на измерваните от PIRLS и PISA;
- от пролетта на 2011 г. се провеждат семинари и обучения на експерти и учители за работа със задачи с такъв формат; проведени са и 16 обучения с 560 учители по математика за оценяване на математическа грамотност в контекста на изследването PISA;

- през последните три години МОМН въведе и проведе интердисциплинарни национални състезания, в които се проверява формирането на ключовите компетентности - състезанията по природни науки за ученици от V до VIII клас и състезанието „Знам и мога“ за ученици от начален етап.

- Изготвени са анализи на резултатите от проведените ДЗИ, националното външно оценяване в IV, VII (вкл. и на допълнителния модул за прием) и в VIII клас, които съдържат и конкретни мерки за подобряване на качеството - на училищно, на регионално и на национално ниво.
- Разработени са учебни програми за обучение по български език на учениците в задължителна училищна възраст - деца на граждани на държави-членки на ЕС, ЕИП и Швейцария (съгласно Наредба № 3 от 19.06.2009 г.). Одобрени са учебни помагала по български език за обучението на тези ученици в началния етап на българското училище.
- Изпълнява се и се отчита ежегодно Национална програма „С грижа за всеки ученик“.
- Разширен е обхватът на Национална програма "С грижа за всеки ученик" с цел включване на допълнително обучение и за децата в детските градини и учениците от начален етап.
- Разработен е и функционира координационен механизъм за националните програми за развитие на средното образование.
- Разработен е проект на модел за актуализиране на ДООИ чрез прилагане на европейските инструменти EQF и ECVET с резултати от ученето и групирането им в единици за три професии от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по международен проект "Европейска интеграция за Югоизточна Европа. Развитие на ЕКР чрез техническото професионално образование и обучение", координиран от GIZ, Германия и реализиран от МОМН. През 2012 г. моделът беше разширен чрез прилагането му за още две професии в сферата на компютърните технологии и туризма. Предвижда се разработването на модули за вътрешнофирмено обучение в сферата на газовата техника и туризма съвместно с представители на бизнес-секторите.
- Разработен е анализ за качеството на професионалното образование в съответствие с европейската препоръка.
- Разработен е концептуален модел на система за осигуряване на качество на професионалното образование и обучение в рамките на съвместен проект на МОМН с Британския съвет в България

и са проведени две национални конференции за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение.

- Разработен и въведен е наръчник за самооценяване на професионална гимназия и он-лайн инструмент за самооценяване за ползване чрез електронната страница на Националния институт за обучение и квалификация в средното образование.

http://www.minedu.government.bg/top_menu/vocational

- Проведени са 3 бр. регионални конференции за популяризиране на добри практики на взаимодействие между професионалните гимназии и местния бизнес.

• Със средства, осигурени от Държавния бюджет през 2011 г. и 2012 г. се изпълнява Национална програма „Модернизиране на системата на професионалното образование“. През 2011 г. по програмата бяха одобрени за финансиране 26 проекта на обща стойност 2 486, 797 хил. лв., от които 2 182,081 хил. лв. – финансиране от Националната програма и 304,716 хил. лв – съфинансиране от страна на стопански организации. През 2012 г. са утвърдени и финансирани 26 проекта на стойност 208 3365,77 лв.

• В съответствие с потребностите на пазара на труда се правят изменение и допълнение на Списъка на професиите. http://www.minedu.government.bg/top_menu/vocational

• В план-приема е увеличен броят на паралелките по нови професии и специалности по заявки на бизнеса в професионалните гимназии

• Увеличен е процентът на участие на работодателите в провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация.

• Разработени са учебни планове и програми за възпитателни училища-интернати, социално-педагогически интернати и училищата към местата за лишени от свобода, които обучават по професии. http://www.minedu.government.bg/top_menu/vocational/syllabuses/

• Осигурена е учебна документация и са разработени Държавни образователни изисквания по нови професии от Списъка на професиите за професионално образование и за професиите с трета степен, във връзка с отпадането на XIII клас.

http://www.minedu.government.bg/top_menu/vocational/syllabuses/

• Разработени са модел, ръководство и три учебни плана по проект „Повишаване качеството на практическото обучение“, финансиран от GTZ - с цел въвеждане на елементи на дуалната система в професионалното образование.

• Стартира модул за регистрация на фирми по проект „Ученически и студентски практики“, финансиран по ОПРЧР . Модул „Ученически практики“ обхваща всички училища от системата на професионалното образование и обучение. Практическо обучение трябва да преминат 46 000 ученици, а в проекта могат да бъдат включени максимум 53 670 ученици. . <http://praktiki.mon.bg/>

- По проект BG 051PO001 – 4.3.02 „Система за кариерно ориентиране в училищното образование“, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси” са определени офиси и е изготвена техническа оценка за необходимите ремонтни дейности за разкриването на 28 центрове за кариерно ориентиране . За осигуряването на административен капацитет на централните са наети 28 ръководители и 122 кариерни консултанти по утвърдена процедура.
http://www.minedu.government.bg/left_menu/projects/OP-HR/

- Проведени са Панорама на професионалното образование и обучение и национални състезания по професии за повишаване атрактивността и популяризиране на високите постижения на професионалното образование и обучение - 2010, 2011 и 2012 години.

- Провеждане на задължителна постоянна квалификация:

- през 2011/2012 г. започна разработване в училищата на Правила за участие на персонала в квалификационна дейност и механизъм за финансова подкрепа.

- през 2011 г. бе проведено обучение на експертите по квалификация към РИО, насочено и към набелязване на ефективни мерки за контрол на разходването на средствата за квалификация от фонд „Работна заплата”.

- по проект BG051P00013/3.1-02 “Квалификация на педагогическите специалисти” (<http://uchitel.mon.bg>), финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси”, Компонент 1 „Повишаване квалификацията и/или придобиване на нова професионална квалификация на учителите и педагогическите кадри в детските градини, училищата и обслужващите звена в системата на образованието” - разработени са обучителни програми и са проведени обучения по:

- 1.1. Превенция на агресията и насилието в училище;

- 1.2. Диагностика за училищна готовност;

- 1.3. Стандарти на общността „Опазване на околната среда. Хуманно отношение към животните и хигиена. Растителна защита”.

- по Националната програма „Квалификация” от 2009 г. до момента са обучени 4231 директори, 715 учители, 900 психолози и педагогически съветници, 60 експерти; За периода 2009–2012 г. по национална програма „Квалификация” са проведени три издания на Националния конференции „Училището – желана територия на ученика” с участие по 120 педагогически специалисти във всяка. Издадени са сборници с класираните разработки и най-добри педагогически практики.

Извършено е социологическо проучване на нагласите за атестиране на педагогическите специалисти - критерии и индикатори за изготвяне на атестационни модели за оценка работата на педагогическите специалисти. В резултат е изготвен доклад от експертното проучване, представени са модели за атестация на младши, старши и главен учител в училище и детска градина, възпитател, директор, заместник - директор, училищен психолог, педагогически съветник, логопед, корепетитор и хореограф, представен е доклад от количествено проучване,

верифициращ модела; представени са въпросници за експертните интервюта и стандартизираните интервюта в количественото проучване. Всички дейности, администрирани от дирекция ККР, са изпълнени успешно.

- стартира проект „Квалификация на педагогическите специалисти” по ОП РЧР с планирани обучения за повишаване квалификацията на 45 930 педагогически специалисти, в т. ч. 1 500 помощник-директори по учебната дейност и 2 200 директори на детски градини и училища за работа с делегиран бюджет.

- планирано е едногодишно специализирано обучение във висши училища за педагогически специалисти до 35-годишна възраст за придобиване на нова, допълнителна квалификация (учител по чужд език, детски/начален учител, учител по ИКТ и професионална квалификация „учител”), обучение за придобиване на международно признат сертификат за достигнато ниво на владеене на чужд език по ОЕЕР, обучения на изявени учители.

- квалификационните планове са насочени към курсове и теми като обучение на учители за формиране на компетентности за работа в „мултикултурна” среда, обучение на учители за формиране на компетентности за работа с деца и ученици със СОП, обучение на педагогически специалисти за формиране на компетентности за оценяването на учениците, обучение на педагогически специалисти за превенция на училищното насилие и агресията, интерактивни методи на преподаване.

- проведена е присъствена сесия на обучението по испански език по програма ЕУРОПРОФ 01-03.06.2012 г. и заседания на Комисията за координация и проследяване във връзка с Меморандум за разбирателство между Кралство Испания и Република България.

- по проект "Разработване на система за оценка на качеството на образованието", финансиран по ОПРЧР:

1. 464 учители и университетски преподаватели са разработили 177 стандарта за вътрешно оценяване по класове и учебни предмети;

2. разработена е рамка и стратегия за външно оценяване;

3. 2809 учители и университетски преподаватели са обучени за оценители на задачи с отворен отговор за ДЗИ и изпит за прием след VII клас;

4. 534 учители и университетски преподаватели са обучени за съставители на тестови задачи.

- Развитие на личността на детето чрез програми за гражданско и здравно образование и предприемачески умения:

- от 2010 г. започна въвеждането на предприемачество в начален етап (през учебната 2012/2013 година ще бъдат обхванати близо 50% от училищата, в които се извършва обучение от I до IV клас), а от учебната 2012/2013 година стартира пилотно в 74 училища и в прогимназиален етап.

- изготвени са нов учебен план и програми за обучение в профил технологичен „Предприемачество и бизнес“;
- стартира кампанията „Участвам и променям!“ за учебната 2012/2013 година, в рамките на която ще се проведе Втори национален форум по гражданско образование – Силистра, април 2013 г., с подкрепата на Институцията на Омбудсмана на Р България по тема: „Гражданското образование – 2013 г. – Мисията е възможна!“ в гр. Силистра, в периода 12-13.04.2012 г.;
- проведоха се срещи на Омбудсмана на Р България с ученици на тема „Познаване на правата на човека като гаранция срещу тяхното нарушаване“;
- От Института за психотелесна психотерапия беше организиран Пътуващ семинар „Кой съм аз? Какво зависи от мен? Как общувам с другите? Към какво се стремя?“ , а също и четири семинари, организирани от Асоциация „Родители“ по следните теми:
 - Семинар „Подобряване на взаимодействието семейство – училище“;
 - Семинар „Какво се случва с децата ни и как да им помогнем?“ („Задачите на развитието и ролята на училищната общност“);
 - Семинар „Методи за позитивно възпитание“;
 - Семинар „Методи за позитивно възпитание“.
- „Насърчаване на детското и младежко участие ” съвместно с Националната мрежа за децата.
- „Аз ям вкусно и здравословно с Ути Бъчваров” – дни на здравословното хранене с участие на ученици, учители и родители;
- Информационна кампания „Данъци за младите” съвместно с НАП;
- Проведени са конференция „Гражданско образование" - гр. Силистра и 2 национални конкурса „Добри педагогически практики по гражданско образование" за обмен на иновативни педагогически практики и пътуващи семинари „Въпроси, отговори и умения, за живота днес" - интерактивна работа под формата на тренинг едновременно с деца, учители, училищни психолози, родители и журналисти в градовете Монтана, Ловеч, Златица, Пазарджик, Габрово и Перник.
- Организиране и провеждане ежегодно на образователна програма „Небанков финансов сектор в България" на Комисията за финансов надзор и Фондация „Атанас Буров".
- Създаване на условия за подкрепа на личностното развитие на учениците и за насърчаване на творческите им способности със занимания по интереси в извънкласни и извънучилищни дейности.
- Учениците в училищата вече имат нов шанс за участие в извънкласни и извънучилищни дейности със стартирания през втория срок на учебната 2011/2012 година проект на ОП РЧР BG051PO001-4.2.05 „Да направим училището привлекателно за младите хора” – Училище за Себеутвърждаване и Подготовка към Европейски Хоризонти (УСПЕХ <http://uspeh.mon.bg/>). За учебната 2012/2013 година в проекта са включени 1303 училища, в които се провеждат над 15 000

форми на извънкласни и извънучилищни дейности с участието на над 177 680 ученици, от тях в риск са 20 567 ученици. В рамките на проекта в кръжоци, клубове по интереси, студиа, дискуссионни клубове, състезания, изложби, спортни празници, игри, викторини, екскурзии, доброволчески акции, тренинг и други атрактивни форми се провеждат извънкласни и извънучилищни дейности за организация на свободното време на учениците, включително и на ученици с идентифицирана нужда от специфична подкрепа, както и на ученици с риск от отпадане и/или прояви на агресия и/или насилие. Процентното съотношение на учениците в риск, спрямо общия брой включени ученици е 14,66%. Реалният брой ученици, включени в ИИД, надминава прогнозната бройка от 100 000 за първата година, което е ясен показател за желанието на учениците да посещават дейности от такъв характер. Съдържателната страна на проекта е насочена към подобряване на качеството на живот на учениците и стимулиране на процесите на социално включване, както и предоставяне на равен достъп до свободно избираеми извънкласни и извънучилищни форми и дейности, с цел допълнително мотивиране на учениците и развиване на образователния им потенциал и интереси. Ваканционната форма, комбинирана със занимания през учебно време, затвърди изводът, че учениците приемат училището и като „място за своето хоби“. Проектът дава повод на нов тип взаимоотношения учители-ученици, при които учителят е видян през призмата на общите занимания и споделени интереси.

- Проведена е кръгла маса на тема „Образование за околна среда“, с участието на депутати, представители от Министерството на околната среда и водите, на синдикални и работодателски организации народни, на научните и академичните среди, на бизнеса, на неправителствени организации и на училища от цялата страна. Бяха представени национални възможности и приноса на България към общоевропейския процес за насърчаване на образованието за устойчиво развитие и за създаване у младите хора на устойчив модел за отговорно обществено поведение към околната среда.

http://www.minedu.government.bg/news-home/2012/12-11-22_kragla-masa.html

- Продължава изпълнението на Програмата с мерки за закрила на деца с изявени дарби на МОМН за присъждане на едногодишни стипендии и еднократно финансово подпомагане на децата, класирани на първо, второ или трето място на национални и международни състезания, конкурси и олимпиади в областта на науката, изкуствата и спорта.

- Разширява се обхватът на децата и учениците в дейностите по Националния календар за извънучилищни дейности и по Националния спортен календар на МОМН.

• Акцент върху приобщаващото образование:

- създаване на информационна база от данни за назначените педагогически съветници и училищни психолози, тяхната квалификация, потребност от обучения и други - с цел

оптимизиране работата на педагогическите съветници и училищни психолози и развиване на сектора училищна психология;

- увеличен е броят на назначените педагогически съветници и училищни психолози в образователната система;
- утвърден е механизъм за противодействие на училищния тормоз;
- стартира дейността на Национална мобилна група за психологическа подкрепа във връзка с Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция от 15 март 2010 г.;
- проведено е обучение на членовете на Националната мобилна група за справяне при критично събитие;
- увеличена е добавката за децата от детските градини и на учениците със специални образователни потребности от 194 лв. на 293 лв.;
- финансирани са дейности по НП „Създаване на достъпна архитектурна среда“, които включват изграждане на рампи, адаптиране на санитарни помещения, ремонт на прилежаща инфраструктура, изпълнение на асансьорни уредби и монтаж на платформени съоръжения. Програмата обхваща 108 държавни училища финансирани от МОМН, МЗХ, МК и МФВС, разпределени в 19 административно-териториални области на страната;
- финансирани са дейности по изграждане на нови и ремонт и модернизиране на съществуващи физкултурни салони в общински училища и обособяването им в многофункционални спортни зали в 10 общински училища в 9 общини: Столична община, Община Пловдив, Община Бургас, Община Стара Загора, Община Благоевград, Община Велико Търново, Община Ловеч, Община Русе и Община Шумен;
- финансирани са дейности по довършване строежа на основни училища и прилежащата им инфраструктура, обзавеждане и оборудване в гр.Садово, гр.Съединение, с.Голеш, община Кайнарджа.

- увеличен е броят на учениците със специални образователни потребности, включени в общообразователна среда, с 15,5 % и броят на ресурсните учители и на специалистите с педагогически функции, подпомагащи интегрираното обучение, с 11%;
- извършено е проучване на интегрираното обучение и на дейността на ресурсните центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности от 9 области в страната. Анализът позволи да се направят изводи за проблемите и нуждите на системата от гледна точка на капацитета ѝ да отговори на специалните образователни потребности на децата и учениците и бе основа за предложения, които станаха отправна точка при изготвянето на проектите на новите нормативни актове в системата на образованието - Закон за предучилищното и училищното образование и държавни образователни стандарти;
- извършена е комплексна оценка на състоянието на възпитателните училища-интернати и социално-педагогическите интернати от междуведомствена комисия с участието на експерти от Министерството на образованието, младежта и науката, Държавната агенция за закрила на детето, местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, детските педагогически стаи с оглед набелязване на конкретни действия за реформиране на дейността им и за развитие на услуги и мерки, насочени към превенция и ранна интервенция по отношение на децата с девиантно поведение;
- утвърдени са 11 рамкови учебни програми за изготвяне на индивидуални образователни програми по учебни предмети от културно-образователни области за ученици с умствена изостаналост (умерена, тежка и дълбока) и с множество увреждания, 5 рамкови учебни програми за изготвяне на индивидуални образователни програми по учебни предмети от културно-образователни области и 3 учебни програми по специални учебни предмети за деца и ученици с нарушено зрение и с множество увреждания; 8 рамкови учебни програми за изготвяне на индивидуални образователни програми по учебни предмети от културно-образователни области и 5 учебни програми по специални учебни предмети за деца и ученици с увреден слух и с множество увреждания, 2 учебни програми по специалните учебни предмети за деца и ученици с нарушено зрение, 5 учебни програми по специалните учебни предмети за деца и ученици с увреден слух. През 2012 г. стартира проект BG051PO00-4.1.07 „Включващо обучение“ по ОП РЧР, чиято главна цел е насочена към осигуряване на подкрепяща среда за равен достъп до образование и за отваряне на образователната система за включващо обучение. В рамките на проекта ще бъде осъществено ранно въздействие и превенция на обучителните затруднения на деца от 3 до 7-годишна възраст, укрепване капацитета на общообразователните училища за провеждане на включващо образование, съобразено с индивидуалните потребности на всеки ученик, изграждане на нов модел на функциониране и организация на училищата за деца със сензорни увреждания и

за деца с умствена изостаналост в съответствие със заложените промени в проекта на Закона за предучилищното и училищното образование. Изготвен е проект на изменение и допълнение на ПМС № 104 от 2003 г. за приемане на Наредба за учебниците и учебните помагала, което ще позволи осигуряване на учебници и учебни помагала по специалните учебни предмети за учениците с увреден слух и тяхното предоставяне за безвъзмездно ползване;

- създадена е Система за мониторинг на дейностите по осигуряване правото на достъп до качествено образование на децата и учениците, за които българският език не е майчин (деца от етническите малцинства и деца на мигранти и на бежанци);

- обучение на деца - мигранти съгласно Наредба № 3 от 19.06.2009 г. за условията и реда за осигуряване на безплатно обучение по български език, както и на обучение по майчин език и култура, на учениците в задължителна училищна възраст - деца на граждани на държави-членки на ЕС, ЕИП и Швейцария. Набелязване на мерки и на конкретни дейности, свързани с образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и от семействата на бежанци;

- разработване на мерки за предотвратяване на риска от ранно напускане на училище и свеждането им до директорите на училища посредством началниците на регионалните инспекторати по образованието. От миналата година всяко РИО изпълнява и собствени мерки за намаляване на отсъствията. В резултат на това имаме намаляване броя на напусналите училище - от 6 680 през учебната 2009/2010 година на 5 615 през учебната 2010/2011 година. По данни на Евростат през 2010 г. имаме и намаляване броя на преждевременно напусналите училище - лицата между 18 и 24 години с образование по-ниско от средно, които не са включени в никакви форми на обучение - от 14,7 % през 2009 г. на 13,9 % за 2010 г. Средният процент за Европа е 14,1, а за 2011 г. той е 12,8;

- от 2011 г. стартира Национална програма за подпомагане на училищата, която изпълнява собствена стратегия за намаляване броя на отсъствията и за преодоляване на преждевременното напускане на училище. В нея задължително ще има и компонент „работа с родителите“;

- разработена е рамка на национална система за обхващане в училищното образование на преждевременно напусналите и на необхванатите лица в задължителна училищна възраст;

- изготвен е проект за изменение на Постановление на МС № 207 от 3.12.1994 г. за условията за получаване на стипендии от учениците след завършване на основното образование с цел осигуряване на джобни средства за децата, настанени в услуги от резидентен тип, с оглед на процеса на деинституционализация, съгласно проекта „Визия за деинституционализацията на децата в Р България“.

- актуализирана е Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства с фокус върху следните приоритети:

1. пълноценна интеграция на ромските деца и ученици чрез десегрегация на детските градини и училищата в обособените ромски квартали и създаване на условия за равен достъп до качествено образование извън тях;
2. подпомагане на средищните училища за гарантиране на достъп до качествено образование в тях;
3. утвърждаване на интеркултурната перспектива като неотменна част на образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства в процеса на модернизация на българската образователна система;
 - в правилниците на детските градини, училищата и обслужващите звена и в длъжностните характеристики на училищния персонал са включени разпоредби и клаузи за гарантиране на толерантно отношение към децата от етническите общности и създаване на подходяща училищна среда;
 - увеличен е броят на учениците от етническите малцинства в приемните училища с 5%.
 - Разработен е нов механизъм за диференциация на разходния стандарт за дейност "Общообразователни училища". Стандартът в по-голяма степен отчита наличието на големи населени места и респективно селски училища в отделните общини.
 - Одобрен е финансов механизъм за устойчиво финансиране и Списък на българските неделни училища в чужбина - популяризирани са българския език и култура, чрез финансиране по НП „Роден език и култура зад граница" и ПМС 334/08.12. 2011 г. за българските неделни училища в чужбина.
 - Разработен, обсъден и подписан е КТД през 2012 г. със социалните партньори.
 - Оптимизирана и усъвършенствана е организацията за провеждане на ДЗИ и НВО.
 - Извършване на анализ на обхвата на учениците от закритите и преобразувани училища, определяне на мерки за повишаване на качеството и осигуряване на равен достъп до образование.
 - Постигане на устойчиво качествено управление на най-голямата европейска програма за подкрепа на предучилищното и училищно образование в България – секторна програма „Коменски”. Постигната е над 100% усвояемост за разглеждания отчетен период и е предоставена възможност за:
 - продължаваща квалификация и обмен на образователни практики на повече от 5200 учители, директори на училища и детски градини, представители на РИО, посредством участие в образователни проекти и квалификационни дейности в други европейски страни;
 - придобиване и развитие на ключови компетентности на над 3800 ученици в резултат на участие в международна образователна мобилност в други европейски страни.
 - Постигане на устойчиво качествено управление на най-голямата европейска програма за подкрепа на професионалното образование и обучение в България – секторна програма „Леонардо

да Винчи”. Постигната е над 100% усвояемост за разглеждания отчетен период и е предоставена възможност за:

- продължаваща квалификация на над 620 учители в системата на професионалното образование посредством участие в образователни проекти за обмен на опит с други европейски страни;
- придобиване на практически опит, свързан с професионалното образование, на над 3500 ученици в резултат на участие в международна мобилност с практическа насоченост в други европейски страни.

- Проведена е национална кампания (2011 г.), включваща организиране на 5 кръгли маси на тема „Кариерно образование” с цел подпомагане на законодателната реформа за създаване на национална система за кариерно ориентиране.

http://www.hrdc.bg/fce/001/0180/files/Kariernoto%20obrazovanie%20v%20uchilishte_Predlojenia_27.09.2011.pdf

- Провеждане на информационна кампания за популяризиране на документи, за признаване на умения и знания с цел образование и работа в Европа (Европас), в резултат на която над 200 000 български граждани притежават европас автобиография и европейски езиков паспорт.

<http://europass.cedefop.europa.eu/bg/home>

- Провеждане на Първи национален конкурс за добри практики в кариерното информиране, ориентиране и консултиране в три категории – училищно образование, висше образование, пазар на труда. <http://leonardo.hrdc.bg/cgi-bin/e-cms/vis/vis.pl?s=001&p=0186&g=>

- Провеждане на Национална конференция на тема „Насърчаване на четенето“ (10-13 юли 2012 г). Конференцията представи постигнатото на европейско и национално ниво в тази област, както и предостави възможност на значими групи културни и образователни дейци да обменят опит помежду си – добри практики на училища, библиотеки и детски градини, както и успешни европейски и национални проекти в областта на грамотността и четенето. В рамките на събитието участниците имаха възможност да чуят доклад на проф. д-р Урс Майер от Университета Фрайбург (Швейцария) на тема „Поощряване на четенето в многоезична среда”.

- Провеждане на информационна и обучителна кампания, в резултат на която над 1500 български учители са регистрирани и работят с най-голямата платформа за онлайн обмен на качествени методи на преподаване (eTwinning) и работят по повече от 700 образователни проекти.

http://www.etwinning.net/bg/pub/news/press_corner/statistics.cfm

- Осигуряване на актуална информация за развитието на системата на предучилищно и училищно образование за нуждите на Европейската комисия и Европейския съвет на министрите на образованието чрез поддържане на електронните ресурси на европейската информационна мрежа Евридика.

<https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/index.php/Bulgaria:Overview>

- Проведени са 62 национални конференции за популяризиране на добри проектни продукти, които способстват за повишаване качеството на образователни услуги в българските училища и детски градини. <http://www.hrdc.bg>
- Провеждане на 5 събития, посветени на европейските тематични години:
 - 2009: Ден на творчеството и иновациите, <http://vimeo.com/channels/creativityday>
 - 2010: Обучение на преподавателите и служителите от домовете за деца, лишени от родителски грижи и Международен семинар за проектни партньорства в училищното образование, насочени към развитие на образователните услуги за деца със специални образователни потребности, <http://www.hrdc.bg/cgi-bin/e-cms/vis/vis.pl?s=001&p=0114&n=1&g=contact&vis=000111>
 - 2011: Еколагер "Грижа за гората", <http://www.hrdc.bg/cgi-bin/e-cms/vis/vis.pl?s=001&p=0126&n=55&g=>
 - 2012: Еколагер "Поколенията ръка за ръка", <http://www.hrdc.bg/cgi-bin/e-cms/vis/vis.pl?s=001&p=0114&n=5&g=&vis=000111>
- Изготвяне на национално изследване за системата на професионално образование и обучение в България за нуждите на Европейската комисия посредством европейската мрежа Рефернет. http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2011/2011_CR_BG.pdf
- Издаден англоезичен каталог на българските училища, победители в национален конкурс за най-добра двуезична интернет страница. Каталогът се разпространява на международни и национални форуми, свързани със създаване на европейски образователни проекти. http://et.hrdc.bg/fce/001/0125/files/23_Catalog_Bulgarian_School.pdf

УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

- С Решение № 96/2.02.2012 г. от Министерския съвет е приета Национална квалификационна рамка на Република България, която съдържа компетентностите като резултат от ученето по нива в съответствие с етапите и степените на образование, създава условия за прозрачност на придобитото образование и квалификациите и улеснява признаването на резултатите от формалното образование, от неформалното обучение и от информалното учене;
- Създадена е координация между изпълнителната власт и социалните партньори за изпълнение на Националната стратегия за учене през целия живот 2008-2013 г. Министерският съвет прие два плана за изпълнението на Стратегията за периодите 2010-2011 г. и 2012-2013 г. http://www.mon.bg/opencms/export/sites/mon/left_menu/documents/strategies/action_plan_2010-2011.pdf
http://www.mon.bg/opencms/export/sites/mon/left_menu/strategies/documents/action_plan_2012-2013.pdf

- Разработена е Оценка на въздействието на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2008-2013 година като инструмент за подобряването на качеството и съгласуваността на процеса, свързан с разработване на политики в областта на образованието и обучението. В резултат на изводите от оценката, по време на консултативен процес с ключовите заинтересовани страни, са подготвени стратегически насоки за развитието на ученето през целия живот за периода 2014-2020 година.

- В изпълнение на проект „Нов шанс за успех“, финансиран по ОПРЧР, по схема за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG051PO001/4.3-01 „Ограмотяване на възрастни“, е разработена методология за ограмотяване на възрастни, обучени са 160 учители по андрагогика и са включени в обучение за ограмотяване 7100 лица над 16-годишна възраст.

<http://novshans.mon.bg/>

- През м. септември 2012 г. стартира проект „BG - Изпълнение на Програмата на Европейския съюз за учене на възрастни“, одобрен с Решение № 2012 – 3551/001-001 на Изпълнителната агенция за образование, аудиовизия и култура на Европейската комисия. Основната цел е популяризиране на Програмата на Европейския съюз за учене на възрастни и подобряване на взаимодействието между заинтересованите страни в този сектор. (<http://lll.mon.bg>)

- Организиран и проведен е консултативен процес с всички заинтересовани страни за въвеждане и прилагане на Система за идентифициране и признаване на неформално придобити знания, умения и компетентности.

- Спрените средства по Програмата „Учение през целия живот“ през периода 2006-2008 г. бяха възстановени и допълнително са договорени 1 300 000 евро, с което средствата за България по Програмата надвишават към момента 14 млн. евро годишно.

- Постигната е над 100%¹ усвояемост на средствата по Програма „Учение през целия живот“. Общият обем на договорените средства за периода 2009-2012 е над 59 млн. евро, от които обемът на допълнително договорените средства е 5.8 млн. евро.

- Проведени са над 20 информационни семинари, обучения и конференции за популяризиране на националните и европейски приоритети, насочени към създаването на култура за учене през целия живот в България.

- Постигнато е устойчиво качествено управление на най-голямата европейска програма за подкрепа на образованието за възрастни в България – секторна програма „Грюндвиг”. Достигната е над 100% усвояемост за разглеждания отчетен период и е предоставена възможност за:

- продължаваща квалификация на над 600 преподаватели в сферата на образованието за възрастни посредством участие в образователни проекти и квалификационни дейности в други европейски страни;

- придобиване на ключови компетентности на над 1350 възрастни учаци в резултат на участие в международна мобилност в други европейски страни.

ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ

- Приет е Закон за развитие на академичния състав в Р България /м. май 2010 г./ и Правилник за прилагането му, който заменя съществуващата неефективна централизирана система със система, предоставяща широки възможности на автономните висши училища и научни организации самостоятелно да развиват собствена кадрова политика.

(http://mon.bg/opencms/export/sites/mon/left_menu/documents/law/zkn_acad_satav.pdf)

- Приет е Закон за изменение и допълнение на Закона за висшето образование, с който се разширява автономията на висшите училища относно правото им на:

- самостоятелно сключване с държавата и с други потребители на договори за извършване на изследвания и дейности, предмет на висшето училище;

- сдружаване с висши училища и други организации от страната и чужбина при изпълнение на тези дейности;

- сдружаване с български и/или чуждестранни висши училища за осъществяване на съвместно обучение на студенти, докторанти и специализанти и на образователен франчайз;

- признаване в съответствие с държавните изисквания на периоди на обучение и придобити образователно-квалификационни степени, с цел облекчаване на процедурите;

- промяна на модела за акредитация с цел облекчаване на акредитационната тежест за висшите училища.

(http://mon.bg/opencms/export/sites/mon/left_menu/documents/law/zkn_vo.pdf)

- Внесен е за разглеждане в Народното събрание проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за кредитиране на студенти и докторанти. Материалите са изпратени за съгласуване по реда на чл. 32, ал. 1 и 5 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация и са публикувани за обществено обсъждане на интернет страницата на Министерството на образованието, младежта и науката и на Портала за обществени консултации

(<http://www.strategy.bg>);

- Изградена е действаща Рейтингова система на професионалните направления във висшите училища в Република България, която осигурява прозрачност на системата и позволява на потребителите на висшето образование да получат цялостен и задълбочен поглед върху системата (<http://rsvu.mon.bg/>).
- Въведено е диференцирано финансиране на висшите училища, чрез което се стимулира качеството. Въз основа на ключови показатели се изготви промяна в модела на финансиране на държавните висши училища - най-добрите професионални направления получават допълнително средства от бюджета върху субсидията за издръжка на обучението. През 2011 г. бяха дадени до 15 %, а през 2012 г. до 25 % от субсидията (15 млн. лв.) за увеличение на финансирането за най-добрите в професионалните направления. Използваните критерии за диференциация са въз основа на обективни критерии от разработената и действаща Рейтингова система на професионалните направления във висшите училища.
- С акт на Министерския съвет е създадена Постоянна междуведомствена комисия по въпросите на образователната дейност сред българите в чужбина с председател министърът на образованието, младежта и науката.
- Осигурени са субсидии за студентски стипендии в размер на 31,6 млн. лв. от държавния бюджет.
- Повече от 40 млн. лв. са осигурени за стипендии и награди в изпълнение на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ чрез проект "Студентски стипендии и награди - втора фаза". Само за последния семестър на учебната 2011/2012 година са класирани 15 640 студенти за стипендии и 5 810 студенти - за награди (<http://eurostipendii.mon.bg>).
- Одобрен е размер на държавна гаранция за студентско кредитиране за 2011 г. на стойност 40 125 000 лв. и са договорени 5051 студентски кредити в размер на 22 647 278,66 лв. в изпълнение на Закона за кредитиране на студенти и докторанти.
- Одобрен е размер на държавна гаранция за студентско кредитиране за 2012 г. на стойност до 80 500 000 лева. Законът за кредитиране на студенти и докторанти е инструмент за поддържане на по-високо ниво на достъп до качествено висше образование. Разработването и ефективното стартиране на програмата за студентско кредитиране е предпоставка за осигуряване на равен достъп до висше образование за всички социални групи. Дейностите по програмата за студентското кредитиране са обезпечени с финансови средства от държавния бюджет.
- Сключен е типов договор и споразумение за издаване на държавна гаранция с три банки.
- Студентите и докторантите, получили студентски кредити по реда на ЗКСД към 31.05.2012 г., са общо 8 402:
 - размер на договорените кредити по ЗКСД - 36 651 545,62 лв.;
 - общ размер на усвоената част - 17 114 964,36 лв.

- Осигурено е финансиране за студентските общежития и столове в размер на 15 730 165 лв., както и субсидия от държавния бюджет в размер на 850 000 лв. за изплащане на помощи за свободно наета квартира от студенти.
- За първи път е проведена Информационна кампания за кандидатстване в български висши училища сред българските исторически диаспори в Украйна и Молдова.

- Осигурени са средства в размер до 3,3 млн. лв. за пълно или частично възстановяване на разходите за изплатени и/или дължими обезщетения при прекратяване на трудови правоотношения на основание чл. 328, ал. 1 от Кодекса на труда за периода 01.01-01.10.2011 г. на държавните висши училища, в изпълнение на ПМС № 168/2011 г.
- За първи път целенасочено са вложени средства в повишаване професионалната квалификация на академичния състав във висшите училища. Обучени са над 1000 преподаватели с цел подобряване качеството на образователните услуги и изграждане на ефективна система за квалификация и кариерно развитие на преподавателите.
- Стартира изграждането на Регистър на завършилите студенти и докторанти (<http://www2.mon.bg/adminrhe2/>).
- Стартира модул за регистрация на фирми по проект „Студентски практики“ по проект „Ученически и студентски практики“, финансиран по ОПРЧР. Практическо обучение трябва да проведат 62 700 студенти, а в проекта могат да бъдат включени максимум 73 300. За участие в

предвидената практика могат да кандидатстват всички редовни и задочни студенти, вписани в Регистъра на действащите и прекъснали студенти и докторанти, поддържан от МОМН.

- През периода 2009–2012 г. са приети редица актове на Народното събрание и на Министерския съвет, целящи промени и оптимизация в институционалната мрежа и структурата на висшите училища:

1. По отношение на мрежата от висши училища:

- закрито е 1 висше училище (Колеж „Телематика” – Стара Загора);
- преобразувани са 2 висши училища (СВУБИТ в УниБИТ и Земеделският колеж – Пловдив във Висше училище по агробизнес и развитие на регионите);
- открито е 1 висше училище (Европейски политехнически университет – Перник);

2. По отношение структурата на висшите училища:

- закрити са 2 основни звена в структурите на два университета;
- преобразувани са 4 основни звена в структурите на четири университета;
- открити са 6 звена в структурите на пет университета;
- прието е Решение на МС за предложение до НС за откриване на Филиал – Сливен, в структурата на Медицинския университет „Проф. д-р П. Стоянов” – Варна.

- Постигане на устойчиво качествено управление на най-голямата европейска програма за подкрепа на висшето образование в България – секторна програма „Еразъм”. Достигната е над 100% усвояемост за разглеждания отчетен период и е предоставена възможност за:

- продължаваща квалификация на над 2500 преподаватели във висшите училища посредством участие в образователни проекти и квалификационни дейности в други европейски страни;
- придобиване на ключови компетентности, академични знания и практически опит на над 8660 студенти в резултат на участие в международна мобилност с цел обучение и практика в други европейски страни;
- развитие на учебното съдържание в българските висши училища посредством финансиране на 24 международни интензивни програми в области на върхови академични постижения.

- Подкрепа на българската система за висше образование в изпълнение на европейските приоритети за преход към единно европейско пространство на висшето образование чрез организиране на регионални семинари и консултации с екипа на националните болонски съветници.

НАУКА

- Приета е Национална стратегия за развитие на научните изследвания (обн. ДВ бр. 62 от 12.08.2011 г.). Това е първият стратегически документ в областта на науката, приет в новата

история на България. (виж http://www.mon.bg/opencms/export/sites/mon/left_menu/strategies/documents/science_researches-2020.pdf)

Приоритетните направления на Стратегията за развитие на науката в България до 2020 г. са:

1. Енергия, енергийна ефективност и транспорт. Развитие на зелени и еко-технологии;
2. Здраве и качество на живота, биотехнологии и екологично чисти храни;
3. Нови материали и технологии;
4. Културно историческо наследство
5. Информационни и комуникационни технологии.

Ще се развиват и фундаментални изследвания на програмно-конкурсен принцип както в приоритетните направления, така и във всички области на познанието. Делът на разходите за фундаментални изследвания няма да надвишава 15% от общите разходи за наука.

- Приет е Закон за Изменение и допълнение на Закона за БАН (обн. ДВ. бр. 85 от 1991г., бр. 90 от 1993г., бр.123 от 1997 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 101 от 2010 г.), с който се въвежда Съвет на настоятелите на БАН.

- Приет е Закон за Изменение и допълнение на Закона за насърчаване на научните изследвания, с който се регламентира управлението и провеждането на държавната политика в областта на научните изследвания (Обн., ДВ, бр. 92 от 2003 г.; изм., бр. 36 от 2008 г. и бр.74 и 82 от 2009 г., изм. и доп., бр. 83 от 22.10.2010 г.).

- Приета е Национална пътна карта с Решение на Министерски съвет № 692 от 21.09.2010 г., релевантна на целите на регионалната и европейската пътна карта за развитие на научната инфраструктура, която обхваща национално значими научни комплекси и/или съоръжения, разположени на територията на страната, които имат потенциал за развитие в национален, регионален или европейски мащаб, като са финансирани 7 проекти в предпроучвателна фаза в изпълнението целите на националната пътна карта.

http://www.mon.bg/opencms/export/sites/mon/top_menu/science/infrastructure/nac-patna-karta-nauchan-infrastrutura_rms692-2010.pdf

http://www.mon.bg/opencms/export/sites/mon/left_menu/strategies/documents/resolution_692.doc

<http://nrri-bg.com>

- Подписани са меморандуми за разбирателство за участието на България в 3 бр. паневропейски научни инфраструктури на 18.11.2011 г., както следва:

- EURO-ARGO - Глобален мониторинг на моретата и океаните;
- BBMRI - Биобанкирането и биомолекулярните ресурси, която ще позволи разработване на нови диагностични методи и лекарствени средства.

- CLARIN - E-инфраструктура за интегриране и развитие на електронните езикови ресурси, с уникални бази данни и бази знания за българския език, технологични софтуерни модули и компютърни мрежи.

• Разработен е Подприоритет А3 „Повишаване качеството и ефективността на научните изследвания” в Стратегическата рамка на Националната програма за развитие: България 2020.

Областите на въздействие на подприоритет А3:

- Повишаване на социалната роля и значимост на научните изследвания
 - Развитие на научния потенциал и интегриране в европейското изследователско пространство
 - Развитие на научно изследователската дейност чрез програмно-конкурсно финансиране
 - Оптимизиране на управлението на програмите за научни изследвания
 - Засилване на интеграцията между елементите на „триъгълника на знанието”
- Фонд „Научни изследвания” <http://www.bulfund.com>, функционира активно като регулярно провежда конкурси за програмно-конкурсно финансиране на научно изследователски проекти както следва: през 2011 г. се проведени конкурси за финансиране на „Млади учени” и за „Финансиране на научни монографии, тематични сборници, справочници, енциклопедии и българска научна периодика”; през 2012 г. е проведен конкурс за „Финансиране на фундаментални научни и научно приложни изследвания в приоритетни научни области”, по приоритетите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания.
- Разработен е проект на нов Правилник на Фонд „Научни изследвания” от работна група с представители на академичните среди и е проведена обществена консултация, с цел повишаване и подобряване на качеството на научните изследвания в България, повишаване на количеството на изследванията и осигуряване ефективността и прозрачността на процесите. www.mon.bg
- Разработен е проект на Правилник за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на Фонд „Научни изследвания”. Проектът ще даде възможност за подобряване качеството на научните изследвания посредством въвеждане на международните стандарти за качество, приложими за научно-изследователската дейност, подобряване на управлението на научноизследователската дейност, прозрачност и отчетност на резултатите от научноизследователската дейност и на дейността на фонда пред научната общност, съответните държавни органи и други институции, които я финансират.
- Осигурен е **достъп до пълно-текстова научна информация**, чрез достъп до дигитални бази данни за периода 2009-2012 г. на ScienceDirect, SCOPUS, ProQuest, ISI Web of Knowledge, Embase, Engineeringvillage

http://www.mon.bg/top_menu/science/digital_libraries/

- Проведено е анкетно проучване на въздействието върху научните организации на националния абонамент за достъп до научно съдържание във връзка с подготовката на процедура за обществена поръчка за сключване на нови договори за национален достъп до водещи дигитални научни издания. На тази база е проведена процедура на договаряне и са сключени нови тригодишни договори за достъп до електронни бази данни за научни публикации за периода 2012–2014 г.:

- Абонамент за пълнотекстовите публикации на издателство Елзевир, ScienceDirect,
- Абонамент за достъп до реферативните SCOPUS, Web of Knowledge.
- Абонамент за достъп до InCites и SciVal – нови аналитични инструменти, необходими за нуждите на управлението и планирането на научната дейност в България и позволяващи да се анализират наукометричните данни.

- Организиран са обучителни семинари в Българската академия на науките, Софийския университет, Техническият университет - София, УНСС, Медицинският университет, София. Сключен е анекс към Договора за национален абонамент за достъп на 5 нови академични и научни организации.

- Прието е Постановление № 223 от 28.07.2011 г. на Министерския съвет за откриване на институт "Национална банка за промишлени микроорганизми и клетъчни култури" в структурата на Химикотехнологичния и металургичен университет - София и за закриване на Националната банка за промишлени микроорганизми и клетъчни култури като юридическо лице на бюджетна издръжка по чл. 60 от Закона за администрацията. Основна цел е чрез създадения институт да се запазят функциите и дейността на Националната банка за промишлени микроорганизми и клетъчни култури, като международен депозитен институт по смисъла на Будапещенския договор от 1977 г. и да се даде възможност за създаване на нов тип изследователски университет за трансфер на знания, защита на интелектуални права и собственост и отваряне към Европейското изследователско пространство (Обн. ДВ. бр.60 от 5.08.2011 г.). Комисия, назначена със Заповед № РД 09-1188 от 23.08.2011 г. на министъра на образованието, младежта и наука, е извършила предаване на активите, пасивите и архива от закритата Национална Банка за промишлени микроорганизми и клетъчни култури на Химикотехнологическия и металургичен институт гр. София.

- С РМС № 134 от 16.02.2012 г е одобрен Меморандум за разбирателство за е-инфраструктурата в Югоизточна Европа, между Министерството на образованието, ученето през целия живот и религиозните въпроси - Република Гърция, Министерството на образованието и науката - Република Албания, Министерството на съобщенията и транспорта - Босна и Херцеговина, Министерството на образованието, младежта и науката - Република България, Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията - Република България, Генералният секретариат за изследвания и технологии, Министерството на информационното общество и

администрацията - Република Македония, Академията на науките на Молдова - Република Молдова, Министерството на науката - Черна Гора, Националната служба за научни изследвания - Румъния, Министерството на образованието и науката – Република Сърбия, и Съвета по научни и технологични изследвания на Турция - Република Турция (обн. ДВ, бр. 30 от 17.04.2012 г.). Един от инструментите за изпълнение на Меморандума за разбирателство за е-инфраструктурата в Югоизточна Европа, подготовката и обявяването на конкурс за изследвания и изграждане на умения в областта на научните изчисления в „облак“. MOMH съвместно с МТИТС участват с финансов ресурс от 50 000 евро, които ще бъдат за разработване на съвместни проекти между български изследователи с техните колеги от държавите, подписали Меморандума.

- Разработена е Инstrukция № 1 за реда за водене на Регистъра на научната дейност в Република България (обн., ДВ, бр. 5 от 17.01.2012 г.)

http://www.mon.bg/opencms/export/sites/mon/top_menu/science/docs/instruktsia-registar_nd.pdf

- Извършено е актуализиране и разширяване на Регистъра на научната дейност в Република България, като са добавени нови раздели за научна инфраструктура, специфично оборудване и научни резултати, както и са актуализирани част от използваните номенклатури и връзки. между отделните раздели на системата. Организирано е представяне на новата версия на Регистъра пред представители на научната общност от БАН и ВУ (20.11.2012 г.).

- Подписано е Изменение на Споразумението за сътрудничество между правителството на Република България и Европейската организация за разработване на метеорологични спътници (EUMETSAT) за периода 2012-2013 г. на 8.12.2011 г. в София и 16.12.2011 г. в Дармщат, което е ратифицирано със закон (Обн., ДВ бр. 52 от 10.7.2012 г.). Достъпът до глобалната метеорологична информация ще позволи изготвяне на високо надеждни метеорологични прогнози.

- Регулярно се провеждат информационни дни и кампании за повишаване участието на научния потенциал в регионални и/или европейски и трансевропейски научни мрежи, центрове и програми.

- Разширен е обхватът на подпомагащите дейности, вкл. финансови, за участие в програмите КОСТ, в Седма рамкова програма на ЕС, както и в двустранни споразумения за НТС.

- Участие в разработването на подписаното Рамково споразумение между правителството на Република България и федералния съвет на Конфедерация Швейцария относно изпълнението на Българо-швейцарската програма за сътрудничество за намаляване на икономическите и социалните неравенства в рамките на разширения Европейски съюз обн., ДВ, бр. 96 от 7.09.2010 г., в сила от 25.10.2010 г. Подписани са споразумения за създаване на тематичен фонд „Стипендии“ и тематичен фонд „Изследвания“.

http://www.mon.bg/top_menu/science/swiss_scholarship/

- По българо-швейцарска програма за сътрудничество са подписани споразумения за тематичен фонд „Стипендии“ и тематичен фонд „Изследвания“. Българо-швейцарската програма за научен

обмен предвижда подкрепа за 20 стипендии на обща стойност 2 608 200 лв. за периода 2011-2015 г. и бюджет от 6 480 000 лв., в т. ч. 15% национално съфинансиране за периода 2011-2016 г.. Тематичен фонд „Стипендии" дава възможност на докторанти и постдокторанти от институции на висшето образование чрез получаване на стипендии да станат част от Програмата за научен обмен между Швейцария и новите държави-членки на ЕС. Програмата има за цел засилване на научния капацитет на изследователи от новите членки и подпомагане на устойчиви изследователски партньорства между тях и Швейцария. Към настоящия момент са спечелени 5 стипендии. На 1 септември 2011 г. бе отворен конкурс по този фонд. Тематичен фонд „Изследвания" подпомага съвместни българо-швейцарски изследвания, като дейностите са под формата на съвместни проекти. От постъпилите 47 научни проекти са одобрени 13 с най-високо научно качество, чиято оценка е организирана от Швейцарската научна фондация. Подписани са 11 (единадесет) договора между водещите изследователи от двете страни. Подписани са меморандуми за изпълнение на Споразумението между МОМН и Националната Швейцарска научна фондация за изпълнение на програмите. МОМН участва в Комитета за управление и в Комитета за наблюдение на българо-швейцарската програма за научни проекти

- Проведена е лансираща конференция на Българо-швейцарската програма за сътрудничество за представяне на програмата и на Тематичния фонд за изследвания (27.10.2011 г.), както и поредица информационни сесии преди поканите за набиране на заявления по Тематичен фонд „Стипендии”.
- Участие в дейностите по реализиране на Дунавската стратегия и участие в групата по координация на приоритетна ос 7 „Развитие на общество на знанието чрез образование, науката и информационни технологии” <http://www.danube-region.eu/>
- Подписани са Споразумения за научно-техническо сътрудничество между: Министерството на образованието, младежта и науката на Република България и Министерството на образованието и науката на Руската федерация (РМС № 534 от 23.07. 2010 г.); Правителството на Република България и: Правителството на Република Турция (обн., ДВ, бр. 48 от 25.06.2010); Правителството на Република България и Правителството на Черна гора (обн. ДВ, бр. 47 от 22.06.2012 г); Правителството на Република България и Европейския център за средносрочни метеорологични прогнози (обн., ДВ, бр. 50 от 02.07.2010 г.); подписана е Програма за двустранно научно-техническо сътрудничество между Република България и Индия;
- Въз основа на подписани Споразумения са проведени конкурсни сесии за двустранно научно-техническо сътрудничество на България с: Германия –DAAD, Словения, Словакия, Украйна, Китай, Франция – Програма „Рила”, Румъния, Македония, Австрия и Индия
- Подготвена и проведена е XIII сесия на Българо-китайската комисия за научно и технологично сътрудничество, 4-7.05.2012 г., Пекин;

- Подготвена и проведена е VII сесия на Българо-индийския Смесен комитет за научно-техническо сътрудничество, 6-7 декември 2012 г.
- Подготвена и проведена е VI сесия на Българо-френската комисия за научен обмен по програма Рила, 18.12.2012 г. гр. Париж.
- Подготвени са Меморандуми за сътрудничество в областта на научните изследвания с Република Корея и Държавата Израел;
- Разширено е участието на България в три редовни комисии за управление на научната програма на ЦЕРН;
- Проведена е среща между генералния директор и представители на ЦЕРН и българската индустрия (28-29 ноември 2012 г., София). ЦЕРН представи пред българските фирми възможностите за получаване на индустриални поръчки за материали, оборудване и услуги, както и за трансфер на технологии и know-how от ЦЕРН към България.
- Приети са Постановления на Министерския съвет № 263 от 15. 09. 2011 г. и № 320 от 24.11.2011 г. и са осигурени средства в размер на 1 млн. щатски долара за изпълнение на парични задължения към Руската федерация за изнасяне от България на ниско обогатено ядрено гориво;
- Изготвен е годишен доклад за състоянието и развитието на научните изследвания в научните организации и висшите училища, съгласно изпълнение на чл. 7 ал. 2 на Закона за насърчаване на научните изследвания, който съдържа анализ на научната дейност за 2010 г. и програма за 2012 г., изготвени на базата на информацията за научно-изследователската дейност и на международното сътрудничество на научните организации и висшите училища;
- Подготвено е количествено изследване за готовността на научните организации за организиране и участие в научни и технологични центрове и паркове;
- Приета е Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 9 от 8.08.2003 г. за условията и реда за планиране, разпределение и разходване на средствата, отпускани целево от държавния бюджет за присъщата на държавните висши училища научна или художествено-творческа дейност (обн., ДВ, бр. 73 от 19.08.2003 г., изм. и доп., бр. 16 от 15.02.2008 г., в сила от 15.02.2008 г., бр. 74 от 15.09.2009 г., в сила от 1.01.2010 г.), за което висшите училища представят шестмесечни отчети.
- Проведени са редица събития, чрез които се стимулира интересът на младите хора и обществото като цяло към науката и иновациите:
 - Ежегодно се провежда Национален конкурс „Млади таланти”, организиран от дирекция „Наука” на МОМН;
 - Ежегодно МОМН е партньор на Британския съвет и на форум „Демокрит” в организирането на конкурс „Лаборатория за слава - FAMELAB”;

- Проведени са Първи и Втори Софийски фестивал на науката под патронажа на МОМН за 2011 г. и 2012 г.;
- Участие на български екипи от млади таланти в Европейския конкурс за млади учени, организиран всяка година от Европейската комисия.
- Ежегодно участие на млади таланти в европейските младежки научни изложения EXPO SCIENCE EUROPE
- Връчване на годишните награди „Питагор” за съществен принос в развитието на науката в България и в чужбина на български учени и научни колективи www.pitagor.bg
- Организирано, подготвено и проведено в София е 35. редовно заседание на Научния съвет на Европейския научноизследователски съвет (ERC), висш ръководен орган на специфичната програма „Идеи” на Седма рамкова програма (26 и 27.04.2012 г. в гр. София)
- Участие в Кръгла маса на министрите по наука, технологии и иновации от Югоизточна Европа и в подготвителна експертна среща, на 22 и 23 ноември 2012 г. в Сараево, Босна и Херцеговина, където бяха представени националните политики по отношение на науката и технологиите. Бяха обсъдени нуждата от механизми за привличане на българската научна за изграждане на партньорства и подкрепа за изграждането на Лаборатория за екстракция на природни продукти със суперкритичен въглероден диоксид към Института по органична химия с център по фитохимия.
- Проведени са редица събития национален характер за лансиране на новата рамкова програма на ЕС за наука, изследвания и иновации - Хоризонт 2020 (2014-2020).
- Със Заповед на министъра на образованието, младежта и науката и на основание РМС № 328 на МС от 25.04.2012 г. беше сформирана междуведомствена работна група за разработване на мерки за програмния период 2014-2020 г. в областта на научните изследвания и образованието. Изготвена е концепция за самостоятелна Оперативна програма за наука и образование за интелигентен растеж за периода 2014 – 2020 г. Нейната основна цел е постигане на интелигентен растеж и изграждането на общество, базирано на знанието, чрез повишаване на качеството на научните изследвания и образованието. Проведено е обществено обсъждане на концепцията с представители на академичната общност.
- Изпълнява се проект „Наука-бизнес” <http://s2b.mon.bg> , финансиран по ОПРЧР, в рамките на който са подкрепени 35 млади учени, докторанти и постдокторанти за едномесечно обучение във високотехнологични научни комплекси и инфраструктури; подкрепени са 123 специализирани публикации в списания с импакт фактор и 20 български научни издания за индексирането им в реферативните бази данни. Проведени са процедури по ЗОП за избор на изпълнители за създаване на Национална интерактивна платформа. В рамките на проекта са организирани и проведени 7 специализирани школи и 7 борси за научни идеи по седем приоритетни области, които имат за цел

да повишат информираността на обществото. Издава се национален бюлетин в изпълнение на проекта <http://dox.bg/files/dw?a=d696e3940a>

- Финализиран е проект **"Извършване на хоризонтален функционален анализ на системата за формулиране и реализация на научната политика"** по ОПАК с цел организационно усъвършенстване на системата за формулиране и реализация на научната политика на Република България – направена е оценка на състоянието и функционалните връзки между структурите и институциите, които осигуряват формулирането и реализацията на националната научна политика. В резултат са подготвени препоръки насочени към увеличаване ефективността и ефикасността от дейността на структурите и институциите в системата за провеждане на научната политика.
- Изпълнява се проект **„Усъвършенстване на политиката за развитие на науката и научните изследвания”** по ОПАК с цел извършване на оценка на въздействието на нормативната уредба и стратегическите документи, свързани с провеждането на политика в областта на науката и научните изследвания и въвеждане на ефективен механизъм за мониторинг на изпълнение.
- По Оперативна програма за транснационално сътрудничество “Югоизточна Европа” 2007–2013 г. се изпълнява проект „FORSEE - Регионален форсайт в сферата на ИКТ за страните от Югоизточна Европа”. В рамките на проекта на 14.12.2012 г. се проведе Отворена национална консултация с участието на представители на държавните институции, академичните среди и бизнеса по темите: електронно управление, електронно здравеопазване и дигитално съдържание.
- По Програмата за трансграничното сътрудничество Румъния–България е сключен договор за изпълнение на проект RINNO – модел за засилване на ползите от трансграничното сътрудничество между Румъния и България чрез използване на научно-изследователска дейност.
- Изготвени са рамкови позиции на България за Европейския технологичен институт (EIT), ЕВРАТОМ 2020, Хоризонт 2020, за финансирането на ИТЕР 2014-2018.

МЛАДЕЖ

- Приет е Закон за младежта от НС на 05.04.2012 г. (обн., ДВ, бр. 31 от 20.04.2012 г.), който регламентира отговорностите и координацията между държавните, областните и общинските структури, както и между държавата и представителите на младите хора при формиране и изпълнение на политиката за младежта (<http://youth.mon.bg/images/docs/zakon-mladej.pdf>).

- В изпълнение на Закона за младежта стартира процедура по определяне на национално представителните младежки организации в страната и вписването им в Списъка на национално представителните младежки организации, както и за включване в Националната информационна система за младежта.
- Приета е Национална стратегия за младежта (2010-2020) от МС, ориентирана към изграждане и реализиране на единна, последователна и устойчива младежка политика в България, основана на подхода, включващ междусекторното сътрудничество.

http://www.mon.bg/opencms/export/sites/mon/left_menu/documents/strategies/strategy_youth_2010-2020.pdf

- Приети са План за действие за 2011 г. (юни 2011 г.) и Отчет по изпълнение на план за действие за 2011 г. и План за действие за 2012 г. (септември 2012 г.) за изпълнение на Националната стратегия за младежта (2010 – 2020).
- В изпълнение на Закона за младежта на 20.12.2012 г. МС приема Национална стратегия за младежта (2012-2020), която предстои да бъде одобрена и от Народното събрание на Р България.
- Осъществена е оценка на изпълнението и въздействието на Националната програма „Младежки информационно-консултативни центрове” (2007-2010) и Програма за младежки дейности (2008-2010) в периода януари – март 2011 г.
- Приета е Национална програма за младежта (2011-2015) от МС през м. юли 2011 г., чрез която се финансират проекти за реализиране на младежките дейности. Програмата цели предоставяне на качествени услуги и повишаване на информираността и активността на младите хора в страната с цел подпомагане тяхното личностно развитие, социално включване и реализация.

<http://youth.mon.bg/images/docs/National%20Youth%20program%202011-2015.pdf>

- Издадена е Наредба № 4 от 3.09.2011 г. за условията и реда за финансово подпомагане на младежки дейности (обн., ДВ, бр. 71 от 13.09.2011 г.) за обезпечаване изпълнението на Националната програма за младежта (2011-2015).

<http://youth.mon.bg/images/docs/naredba2011.pdf>

- През м. ноември 2011 г. са одобрени 28 проекта на нестопански организации по Подпрограма 1 „Развитие на мрежата от младежки информационно-консултантски центрове” по Националната

програма за младежта (2011-2015). Проектите са с продължителност 2 години и се осъществяват на територията на 24 области в страната.

- През м. май 2012 г. одобрени са 15 проекта на нестопански организации по Подпрограма 2 „Национални младежки инициативи и кампании" на Национална програма за младежта (2011-2015).
- През м. ноември 2011 г. и м. май 2012 г. са одобрени 28 проекта на нестопански организации по Подпрограма 3 „Младежко доброволчество и доброволчески инициативи" на Национална програма за младежта (2011-2015).
- Продължава тенденцията за максимално усвояване на средствата за субсидиране на младежки дейности чрез националните и европейските програми. **Програмата „Младежта в действие" на ЕК има над 98% усвояемост на средствата за 2010 г., като са одобрени 187 проекта на младежки организации. През 2011 г. усвояемостта на средствата е 100% и са финансирани 191 проекта. За първото полугодие на 2012 г. са одобрени 131 проекта.**
- През 2010 г. е осъществена и междинна оценка на програмата „Младежта в действие”
- През м. март 2010 г. стартира дейността си Младежки информационен портал на МОМН (www.youth.mon.bg). Порталът съдържа Национална информационна система за младежта (регистър на младежките неправителствени организации) и информационен сайт с актуална информация за младите хора, съобразно техните потребности, както и документи, свързани с реализирането на политиката за младежта в страната.
- Изпълнява се Меморандум за разбирателство и сътрудничество в областта на младежта с Република Южна Корея. Обменен е опит с Министерството на равенството между половете и семейството на Р Южна Корея и са представени добри практики в сферата на младежката работа, формалното, неформалното образование и обучение и изграждането на младежки центрове и инкубатори.
- Изготвен е Национален доклад на базата на структуриран въпросник от ЕК относно изпълнението на Стратегията за младежта на ЕС (2010-2018) за периода 2010-2012 г. Докладът информира за напредъка в постигането на общите цели по рамката на Стратегията в България, напредъка по отношение на приоритетите на завършилия работен цикъл, както и реализираните добри практики.
- Изготвени са четири национални доклада на базата на анкетни проучвания за мнението на младите хора в областта на младежката заетост и включването във връзка с изпълнение на структурния диалог, провеждан в съответствие с Обновената рамка на Съвета на Европа за сътрудничество в областта на младежта.

- В периода 2010 – 2012 г. с подкрепата и участието на МОМН са осъществени 3 национални младежки срещи по актуални теми и проблеми, свързани с реализацията на младите хора в страната – младежка заетост, младежко доброволчество и младежко предприемачество.
- За повишаване на информираността и активността на младите хора в страната МОМН съвместно с Националния център „Европейски младежки програми и инициативи” организира ежегодно отбелязването на Международния ден на младежта -12 август, както и деня на доброволеца - 5 декември.

- През 2012 г. МОМН отбеляза международния ден на доброволеца с кампания „Младежки пътни знаци” с послания към обществото и младите хора за по-голяма активност. Знаците са популяризирани чрез фейсбук, специален интернет портал, рекламни банери и др.

<http://youthicon.eu/>

МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

I. Двустранни договори и споразумения

- С Решение № 273 на Министерския съвет Списъкът на регулираните професии в Република България е актуализиран и в него са включени следните професии: кинезитерапевт, монтьор по монтиране, поддържане и ремонтване на асансьори, офицер за тактическо ниво на управление, офицер за оперативнo ниво на управление и офицер за стратегическо ръководство на отбраната и въоръжените сили. Въведени са и измененията на приложения II и V на Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 07.09.2005 г. за признаване на професионални квалификации.
- В качеството си на национална координационна точка по въпросите, свързани с прилагането на Директива 2005/36/ЕО за взаимно признаване на професионални квалификации, през 2012 г. МОМН приключи процеса, свързан с нотифицирането на дипломите по специалност „Архитектура“, ОКС „Магистър“, издавани от Архитектурния факултет на Висше строително училище „Любен Каравелов“ (Съобщение на Комисията № С 244 от 14.08.2012 г. в Официален вестник на Европейския съюз).
- С Постановление № 74 от 28.03.2011 г. на Министерски съвет е приета Наредба за условията и реда за издаване на удостоверения, свързани с придобита професионална квалификация на

територията на Република България, необходими за достъп или за упражняване на регулирана професия на територията на друга държава член на ЕС.

- На 14.02.2012 г. е подписан Меморандум за разбирателство между Министерството на образованието, младежта и науката на Република България и Министерството на образованието, културата и спорта на Кралство Испания за прилагане на програмата „Еуропроф” за обучение по испански език на български учители по други чужди езици или по учебни предмети от държавните и общински училища.
- На 16.04.2012 г. е подписано Споразумение за сътрудничество в областта на образованието между Министерството на образованието, младежта и науката на Република България и Министерството на образованието и подготовката на Социалистическа република Виетнам.
- На 30.11.2012 г. е подписано Споразумение за сътрудничество в областта на образованието между Министерството на образованието, младежта и науката на Република България и Министерството на образованието на Китайската народна република за периода 2012-2015 г.
- На 21.12.2012 г. е подписан Протокол за сътрудничество и обмен между МОМН и Министерството на образованието и науката, младежта и спорта на Украйна за учебните 2012/2013, 2013/2014 и 2014/2015 години.
- На 17.06.2011 г. е подписано Споразумение между Министерството на образованието, младежта и науката на Република България и Министерството на образованието, младежта и физическото възпитание на Чешката република за сътрудничество в областта на образованието и науката през периода 2011-2014 г.
- Продължена е валидността на Програмата за сътрудничество между Министерството на образованието и науката на Република България и министъра на образованието и науката на Република Полша, подписана на 13.02.2006 г. в София.
- На 25.03.2010 г. е подписано и ратифицирано със закон Споразумение между Република Албания, Република Австрия, Република България, Босна и Херцеговина, Република Хърватия, Чешката република, Република Унгария, Република Македония, Черна гора, Република Полша, Румъния, Република Сърбия, Словашката република и Република Словения относно Централноевропейската програма за обмен в университетското образование ЦЕПУС III (CEEPUS III).
- МОМН координира българското участие в дейностите на Централноевропейската програма за обмен в университетското образование ЦЕПУС, във връзка със задълженията на България като страна по споразумението за изпълнение на Програма ЦЕПУС. <http://www.mon.bg/below/ceepus>
- МОМН отпуска стипендии на чуждестранните участници – студенти, докторанти и преподаватели в качеството си на национален координатор по изпълнението на Споразумението относно Централноевропейската програма за обмен в университетското образование.

- МОМН участва в подготовката и провеждането на преговорите за подписване на изброените междуправителствените програми за сътрудничество в областта на образованието, науката и културата:
- Програма за сътрудничество в областта на образованието, младежта и културата между правителството на Република България и правителството на Кралство Испания за периода 2011-2014 година;
- Програма за сътрудничество в областта на образованието, науката и културата между правителството на Република България и правителството на Хашемитско Кралство Йордания за периода 2011-2013 година;
- Програма за сътрудничество в областта на науката, образованието и културата между правителствата на Република България и Корейската народнодемократична република за периода 2010-2013 година;
- Програма за обмен в областта на културата, науката, образованието и спорта между правителството на Република България и правителството на Ислямска република Иран за периода 2012-2014 година;
- Програма за сътрудничество в областта на културата, науката и образованието между правителството на Република България и правителството на Арабска република Египет за периода 2012 - 2014 година;
- Програма между правителството на Република България и правителството на Монголия за сътрудничество в областта на културата, образованието и науката през периода 2012-2016 година;
- Програма за сътрудничество в областта на образованието, науката и културата между правителството на Република България и Организацията за освобождение на Палестина (действаща в полза на Палестинската власт) за периода 2012 - 2014 г.
- Програма за сътрудничество в областта на образованието, науката и културата между правителството на Република България и правителството на Република Гърция за периода 2012 - 2014 г.
- Програма между правителството на Република България и Министерския съвет на Република Албания за сътрудничество в областта на образованието, науката и културата за периода 2012-2014 година
- Програма между Правителството на Република България и Правителството на Румъния за сътрудничество в областта на образованието, науката и културата за периода 2009-2012 г.
- Работна програма за периода 2013-2015 г. в изпълнение на Спогодбата между правителството на Република България, от една страна, и правителството на Валония и правителството на Френската общност на Белгия, от друга, както и на Спогодбата за сътрудничество между

правителството на Република България и Комисията на Френската общност на регион Брюксел-столица

- Програма за сътрудничество в областта на науката, културата и образованието между Правителството на Република България и Правителството на Държавата Израел за периода 2012-2014 г
- В процес на обновяване е договорно-правната база с Русия, Португалия, Италия, Франция, Австрия, Черна Гора, Косово, Кипър, Босна и Херцеговина, Сърбия, Турция, Бразилия, Индия, Ливан.
- Съгласуван и изпратен на катарската страна проект на Споразумение за разбирателство и сътрудничество в областта на образованието и научните изследвания между Правителството на Република България и Правителството на Държавата Катар;
- Изготвен е проект на Споразумение за сътрудничество в областта на образованието между Министерството на образованието, младежта и науката на България и Министерството на образованието на Азербайджан, който е изпратен за съгласуване с азербайджанската страна;
- Министърът на образованието, младежта и науката утвърди национални критерии за оценка на пригодността на българските училища за получаване на статут на асоциирано към ЮНЕСКО училище. Създадена е междуведомствена комисия с участие на представители на МОМН и Министерство на културата за извършване на оценката на пригодността на българските училища.
- МОМН организира участието на учители в краткосрочни квалификационни обучения в различни европейски страни по линия на програма „Песталоци” на Съвета на Европа и в работни семинари по езиковите проекти на Европейския център за съвременни езици в гр. Грац, Австрия
- През м. юни 2012 г. беше организирано международно обучение на учители по линия на програмата за квалификационни обучения, предназначени за професионалисти в областта на образованието „Песталоци“. Акцентът на обучението, в което бяха включени равен брой международни участници /от страни-членки на Съвета на Европа/ и български учители, е изграждането на интеркултурна идентичност и прилагането на мултиперспективния подход в обучението по отделните учебни предмети в училище.
- С Решение на Министерския съвет № 532/28.06.2012 г. е одобрен проект на Протокол за сътрудничество и обмен между МОМН и Министерството на образованието и науката, младежта и спорта на Украйна за учебните 2012/2013, 2013/2014 и 2014/2015 години.
- С Решение № 124/10.02.2012 г. е одобрен проект на Споразумение за сътрудничество в областта на образованието между Министерството на образованието, младежта и науката на Република България и Министерството на образованието на Китайската народна република за периода 2012-2015 г.

- Подготвен е проект на Спогодба за сътрудничество в областта на образованието и науката между Правителството на Република България и Правителството на Държавата Катар, който е изпратен на катарската страна;
- Изготвен е проект на Споразумение за сътрудничество в областта на образованието между Министерството на образованието, младежта и науката на България и Министерството на образованието на Азербайджан, който е изпратен за съгласуване с азербайджанската страна;
- Изготвен и изпратен за съгласуване на казахската страна проект на Протокол за реализация на Спогодба между Министерството на образованието и науката на Република България и Министерството на науката и висшето образование и Министерството на здравеопазването, образованието и спорта на Република Казахстан за периода 2013-2016
- Проектът на Меморандум между правителството на Туркменистан и правителството на Република България за сътрудничество в областта на образованието е изпратен за съгласуване на туркменската страна;
- Изготвен и изпратен на монголската страна за становище проект на Споразумение за реализация между Министерството на образованието, младежта и науката на Република България и Министерството на образованието, културата и науката на Монголия и на стипендиална програма в областта на аграрните науки за обучение на монголски студенти в български висши училища;
- В процес на съгласуване е предоставен от украинска страна проект на Меморандум между Министерството на образованието, младежта и науката на Република България и Министерството на образованието и науката, младежта и спорта на Украйна за сътрудничество в областта на младежката политика.
- Изготвен е проект на Спогодба между Правителството на Република България и Правителството на Федерална Република Германия за Немското училище София, която е приета с РМС № 748 от 15.10.2010 г.
- Участие на МОМН в образователни програми и проекти на Съвета на Европа чрез дейности, финансирани по Националната програма за участие на Република България в междуправителствените дейности на Съвета на Европа
- - МОМН финансира и участва в организирането на поредица от обучения на учители по граждански и социални компетентности. Курсът от обучения има за цел да подсили обучителния капацитет на преподаващите с оглед засилване на гражданските и социалните компетентности на учители и учащи;
- - МОМН организира и финансира Дискусионен форум съвместно с Център Вергеланд на Съвета на Европа и СУ „Св. Климент Охридски” в отговор на Препоръка CM/Rec(2010)7, приета от Комитета на министрите на Съвета на Европа на 11 май 2010 г. за прилагане на Харта за

образование в демократично гражданство и права на човека, и във връзка с целите, заложиени в Хартата - разработване на критерии за оценяване на ефективността на програмите по гражданско образование и права на човека, както и за оценяване на провежданите стратегии и политики.

- - МОМН организира превода на основните пет учебни помагала на Съвета на Европа, предназначени за учители, от всички образователни етапи, които преподават теми, имащи отношение към гражданското образование и образованието по правата на човека. /в помощ при преподаването по философия, история и гражданско образование/.
- Помагалата са създадени, за да се насърчава активното гражданско участие в обществените процеси в националните страни, Европа и света, и са разработени с идеята ученето да се осъществява посредством подходи, включващи активно участие и ангажираност от страна на учащите, както и методи, основаващи се на конкретни казуси и задачи;
- - По линия на Националната програма за осъществяване на междуправителственото сътрудничество със Съвета на Европа бяха направени официални преводи на „Наръчник за компетентностите на учителя” и на Наръчника за обучение по човешки права за деца “COMPASSITO”;
- По повод приключването на проекта: „Развиване на европейски партньорства за по-безопасни училища”, в който участват десет от страните-членки на Съвета на Европа, в това число и България, МОМН съ-финансира национална конференция на Асоциация «СЕЙДЖ», в която взеха участие директори на училища, учители, психолози, представители на местни и регионални власти, Административния съд и ДАЗД в гр. Русе. Средствата за финансиране са по линия на Националната програма за осъществяване на междуправителственото сътрудничество със Съвета на Европа.
- Съгласно чл. 8 от Постановление № 103/1993 г. на Министерския съвет за осъществяване на образователна дейност на българите в чужбина, МОМН ежегодно командирова в средни и висши училища на българските общности зад граница 25 преподаватели по български език и литература, българска история, българска музика, български народни инструменти, български народни танци и начални учители. От тях четиринадесет в Молдова, седем в Украйна, двама в Казахстан, по един в Румъния и Сърбия.
- В изпълнение на чл. 6 от Постановление № 103/1993 г. на Министерския съвет МОМН ежегодно организира квалификационни, езикови курсове и педагогически практики за учители, ученици и студенти от българските общности в чужбина, с цел повишаване квалификацията на преподавателите и обогатяване знанията по български език и култура на учениците и студентите. За периода 2010 – 2012 година 3 132 курсисти: 1 702 преподаватели, 866 студенти и 564 ученици от Молдова, Украйна, Казахстан, Сърбия и Румъния са преминали курсове и лингвистични практики в квалификационните центрове на СУ „Св. Климент Охридски”, ШУ „Епископ

Константин Преславски”, Технически университет – Габрово, ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий” и Русенски университет „Ангел Кънчев”.

- В съответствие с чл. 2 и чл. 7 на Постановление № 103/1993 г. на Министерския съвет МОМН ежегодно осигурява и предоставя учебна и учебно-помощна литература за нуждите на училищата зад граница в Молдова, Украйна, Сърбия, Македония, Албания, Казахстан и Косово. . За периода 2010 – 2012 година Министерството е осигурило и предоставило 20 797 учебници и учебно-помощна литература.
- Съгласно чл. 8а от посоченото постановление МОМН ежегодно организира летен отдих на чуждестранни учащи се от българска народност. Ученици от Сърбия, Албания, Македония, Украйна, Молдова и Казахстан почиват през летния сезон в базите на Националния детски екологичен комплекс, с. Ковачевци и Националния детски комплекс, с. Ястребино. За периода 2010 – 2012 година Министерството е финансирало летен отдих на 666 ученици от посочените държави на стойност 108 090 лв.
- Съгласно чл. 8а от посоченото постановление МОМН ежегодно организира летен отдих на чуждестранни учащи се от българска народност. Ученици от Сърбия, Албания, Македония, Украйна, Молдова и Казахстан почиват през летния сезон в базите на Националния детски екологичен комплекс, с. Ковачевци и Националния детски комплекс, с. Ястребино.
- В периода юли–август всяка година, Софийският университет „Св. Климент Охридски” и Великотърновският университет „Св. Св. Кирил и Методий” организират летни семинари по български език и култура за чуждестранни българисти и слависти. МОМН подпомага финансово и организационно провеждането на международните семинари. Средствата, отпуснати от МОМН за организиране на семинарите възлизат на 508 хил. лева за периода 2010 – 2012 година.
- Министерството на образованието, младежта и науката финансово и организационно поддържа 37 лектората по български език и култура в чуждестранни университети на 22 страни. Ежегодно министерството изпраща преподаватели по български език, литература и култура в чуждестранните университети, в които се изучава български език в различни форми. Преподаването се извършва на различни нива: редовна специалност българска филология; втори или трети избираем славянски език, факултативно изучаване на практически български език от специалисти в различните области на науката.
- МОМН е бенифициент по проект "Развитие на устойчиви схеми на мобилност чрез стипендии" на Финансовия механизъм на ЕИП. Неговата цел е да засили сътрудничеството между България и страните от ЕИП ЕАСТ (Норвегия, Исландия и Лихтенщайн) в областта на висшето образование и изследванията като предоставя стипендии за студенти, преподаватели и административни служители в български висши училища и за изследователи от български научни организации, с

цел изнасяне на лекции, обмяна на опит, провеждане на изследвания и участия в конференции и семинари в страните от ЕИП ЕАСТ.

- По Фонда за стипендии по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство, в рамките на приключилите три Покани за набиране на кандидати, са усвоени средства в размер на 313 275 евро. За периода от началото на проекта през 2009 г. до приключването му през м. април 2012 г. 132 преподаватели, студенти, административни служители от висшите училища и изследователи от научни организации са получили финансиране от Фонда за стипендии, с цел изнасяне на лекции, обучение, обмяна на опит, провеждане на изследвания, участие в конференции и семинари в една от страните на ЕИП/ЕАСТ.
- МОМН изпълнява функциите на национално координационно звено по прилагане на Препоръката на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Европейска квалификационна рамка за учене през целия живот.
- През 2012 г. приключи разработването на първата работна версия на проект на национален доклад, с който България да покаже по ясен и разбираем за всички начин как очакваните резултати от ученето за всяко ниво на българската квалификационна рамка съответстват на резултатите от ученето за всяко от нивата на ЕКР, респ. как нивата за висше образование съответстват и на тези от Квалификационната рамка за Европейското пространство за висше образование.
- С цел подпомагане на процесите на разработване и следващо обществено обсъждане на проекта на Национална квалификационна рамка на Република България и на проекта на национален доклад за съотнасянето ѝ към Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот и самосертифицирането ѝ по отношение на Квалификационната рамка за Европейското пространство за висше образование, в периода 2010-2012 г. МОМН разработи и успешно изпълни два проекта (ЕАС-2010-0119 и ЕАС-2011-0592, на обща стойност съответно 55 000 евро и 65 000 евро, 25 % от които са национално съфинансирани) за предоставяне на безвъзмездна помощ по Програмата за учене през целия живот.
- В изпълнение на двата проекта бяха организирани четири работни срещи с международни експерти – две през м. юни 2011 г. за обсъждане на проекта на НКР и две за обсъждане на проекта на национален доклад, проведени през април 2012 г. и октомври 2012 г. и четири регионални семинара с участието на представители на заинтересованите страни и на шестима международни експерти.
- Във всеки от семинарите участваха над 60 души – представители на средни училища от София-град, София-област и областите Перник, Кюстендил, Враца, Благоевград и Пазарджик, представители на висшите училища, представители на работодателски и синдикални организации, на Министерството на труда и социалната политика, Националната агенция за професионално

образование и обучение, Националната агенция за оценяване и акредитация, Съвета на ректорите на Република България и Националният център за информация и документация.

- През октомври 2012 г. беше разработен нов, трети поред проект за предоставяне на безвъзмездна помощ по същата програма, с цел подпомагане на България във връзка с прилагането на Препоръката за Европейската квалификационна рамка, който беше одобрен от Европейската комисия. Проектът е на обща стойност 76 000 евро, 19 000 евро от които (25 %) са национално съфинансирани.

ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

- Изпълнение на Национална програма „ИКТ в училище“

Програмата е начало на нов четиригодишен обновителен цикъл и има за цел да осъвремени технологичната материална база в българските училища и да даде възможност за ползване на най-новите ИТ достижения в образователната система - компютърни и терминални решения с централизирано управление, зони за безжичен достъп, интерактивни периферни устройства и др. Подпомага и други дейности на МОМН, свързани с използването на националната ИКТ инфраструктура – държавни зрелостни изпити, външно оценяване, поддържане на регистри за завършена образователна степен, извънкласни дейности, целодневно обучение и др.

Програмата за 2012 г. обхваща следните дейности:

- Осъвременяване и разширяване на технологичната материална база в училищата чрез въвеждане на компютърни терминални решения.
- Осигуряване и поддръжка на опорна свързаност на училища и достъп до интернет и Пан-европейската изследователска мрежа GÉANT.
- Поддържане на ИКТ хелпдеск и център за контрол и мониторинг на мрежата и услугите и регионални възли на територията на страната.
- Осигуряване на награди за изявени ученици и учители в сферата на информационните технологии.

Общ бюджет за дейностите по програмата: 6 500 000 лв., от които 5 000 000 лв. за първата дейност.

- През м. ноември 2012 г. Министерският съвет прие Национална програма „Цифрова България 2015“.

Програмата има за цел да дефинира параметрите за развитие на информационното общество в България и да подпомогне изпълнението на европейските направления и задачи до 2015 г., описани в Цифровата програма на Европа, като основен стълб в европейската стратегия „Европа 2020“. В процеса на това развитие информационните и комуникационни технологии продължават да са двигател за повишаване на качеството на живот на всички граждани. Програмата стимулира

иновациите и отразява новата роля на интернет като критична инфраструктура и жизнено важна среда за икономическа и обществена активност.

Програмата дава мерките в областта на информационното общество, които предстои да бъдат реализирани в краткосрочен план до 2015 г. от българските институции в изпълнение на Цифровата програма на Европа.

- Проект „ИКТ в образованието“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“

Основни дейности и резултати за периода 2010-2012:

Предоставяне на безплатен домашен интернет (включени над 42,000 учители), локализиране на над 1000 мултимедийни уроци по природни и математически науки за 4-12 клас, закупуване на лицензиран софтуер за всички училища, университети и научни институти за периода 2009-2011, закупуване на 800 виртуални панорами за българското културно и историческо наследство, изграждане на зони за безжичен достъп в 100 български училища, внедряване на мултимедийни технологии в образователния процес (закупуване на 20 интерактивни дъски, 5000 лиценза за VoIP софтуер и 200 IP телефона), изграждане на три полигона за авангардни технологии в образованието на територията на 3 български университета, създаване на онлайн курсове за чуждоезиково обучение и за ИКТ социални умения и сертифициране на повече от 20,000 учители, внедряване на електронните дневници в нови 100 училища.

- Реализиран е проект за План за действие за ИКТ - подкрепа на ученето през целия живот, като консорциум от 7 организации с водещ партньор МОМН. Провеждана е Международна конференция с изложение на образователни ИКТ продукти. Изработено е и публикувано ръководство към Плана за действие под заглавие “България – общество на знанието”.

Усвояване на средства по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” и други финансови инструменти:

Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”:

Основни показатели за изпълнение на Приоритетна ос 3 „Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието” и на Приоритетна ос 4 „Подобряване на достъпа до образование и обучение” на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”:

1. Стартирали нови операции:

Стартираха шест процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритетни оси 3 и 4:

- BG051PO001-4.2.06 „Студентски стипендии и награди“
- BG051PO001-3.1.07 „Актуализиране на учебните програми във висшето образование в съответствие с изискванията на пазара на труда“

- BG051PO001-3.1.08 „Усъвършенстване на системите за управление във висшите училища”
- BG051PO001-3.1.09 „Система за квалификация и кариерно израстване на преподавателите във висшите училища“
- BG051PO001-4.3.05 „Развитие на професионалното образование и обучение в сътрудничество с работодателите”
- BG051PO001-3.1.10 „Подобряване качеството на професионалното обучение”

Бяха проведени две информационни кампании: първата по програми BG051PO001-3.1.07, BG051PO001-3.1.08 и BG051PO001-3.1.09 и втората - по програма BG051PO001-4.3.05 в градовете София, Бургас и Велико Търново.

2. Оценени и предложени за финансиране проекти:

Приключи оценката по процедури BG051PO001-3.3.06 „Подкрепа за развитието на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени”, BG051PO001-4.1.05 „Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства” (първа и втора оценителна сесия), BG051PO001-4.1.06 „Реинтеграция на отпаднали ученици в образователната система, BG051PO001-4.3.04 „Развитие на електронни форми на дистанционно обучение във висшите училища“, BG051PO001-3.1.07 „Актуализиране на учебните програми във висшето образование в съответствие с изискванията на пазара на труда“, BG051PO001-3.1.08 „Усъвършенстване на системите за управление във висшите училища”, BG051PO001-4.2.06 „Студентски стипендии и награди“ и BG051PO001-4.3.03 „Създаване на система за идентифициране и признаване на неформално придобити знания, умения и компетентности”.

3. Договорени средства:

Към края на четвърто тримесечие на 2012 г. са договорени **769 619 706 лв. или 90,05 % от общия бюджет на двете приоритетни оси** за образование (<http://sf.mon.bg/index.php?w=opvd>). За сравнение – от началото на 2010 г. до края на четвърто тримесечие на тази година са сключени договори за 766 330 275 лв., т.е. за 99,57 % от цялата договорена до момента сума.

Бяха сключени **154 договора** по приоритетни оси 3 и 4, както следва:

- BG051PO001-4.3.04 „Развитие на електронни форми на дистанционно обучение в системата на висшето образование” – 49;
- BG051PO001-3.3.06 „Подкрепа за развитието на докторанти, постдокторанти, специализанти и млади учени” – 29;
- BG051PO001-4.1.05 „Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства” – 57;
- BG051PO001-4.1.06 „Реинтеграция на отпаднали ученици в образователната система” – 19.

Бяха издадени **две заповеди** за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедури BG051PO001-4.3.03 „Създаване на система за идентифициране и признаване на неформално придобити знания, умения и компетентности” и BG051PO001-4.2.06 „Студентски стипендии и награди”.

4. Платени средства:

Реално платените средства възлизат на **239 307 084 лв.** като от началото на 2010 г. до момента са платени 201 500 147 лв. или 84,20 % от общо платената сума. За сравнение - от началото на програмния период през 2007 г. до края на 2009 г. на бенефициентите са изплатени едва 15.8 % от финансовите средства.

5. Промени в нормативната база:

За по-ефикасно усвояване на средствата за образование МОМН инициира промени в нормативната база. Приети бяха две постановления на Министерския съвет (ПМС № 228/28.07.2011 г. и ПМС 315/24.11.2011 г.), с които се даде възможност на средишните училища да разходват средства, т.е. да участват активно в европейски проекти и бе регламентирано заплащането на стипендии, финансирани от европейските структурни фондове, на студентите и учениците, които участват в практически обучения.

Финансов механизъм на ЕИП (ФМ на ЕИП):

- Съгласно Решение по т. 42 от Протокол № 21 от Заседание на Министерски съвет на 28 май 2009 г. Главна дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми” на Министерство на образованието, младежта и науката изпълнява функциите на Изпълнителна агенция по ФМ на ЕИП. В резултат на това България получи финансова помощ в размер на 21,5 млн. евро за финансиране на: а) защита на околната среда, вкл. градската среда, посредством намаляване на замърсяването и насърчаване използването на възобновяема енергия; б) развитие на човешките ресурси посредством насърчаване на образованието и обучението, укрепване на капацитета на местните власти и техните администрации в сферата на административните и публични услуги, както и на демократичните процеси, които ги подкрепят; в) здравеопазване и грижа за децата; г) опазване на европейското културно наследство.
- Досега по проектите, финансирани от ФМ на ЕИП, Изпълнителната агенция е одобрила общо 16 968 556 евро в областите защита на околната среда, развитие на човешките ресурси, здравеопазване и грижа за децата, опазване на европейското културно наследство. Общо усвоените средства до момента представляват над 78 % от ресурса, като до края на програмния период ще бъдат разплатени над 80 % от предоставеното финансиране. С този процент на усвояемост Изпълнителната агенция се доближава до най-добрите програми и доказва възможността за ефективно управление на грантови схеми от централната администрация.

<http://eeagrants.org/Where-we-work/Photo-galleries/Projects-in-Bulgaria>

- Извършени са проверки на окончателни доклади на проекти по ФМ на ЕИП 2004 – 2009 г. и са направени разплащания с бенефициентите на стойност 703 113 евро;
- С подписването на Меморандум за разбирателство за изпълнението на втория програмен период на ФМ на ЕИП на 30 юни 2011 г. МОМН пое ролята на Програмен оператор по Програмна област „Деца и младежи в риск“.
- На 12.09.2012 г. се подписа Споразумението за изпълнение на програмата, заедно със споразуменията на още пет програми и с това се даде официално начало на изпълнението на ФМ на ЕИП за новия програмен период в България. Подписано е официално Споразумение за изпълнение на Програма „Деца и младежи в риск” по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство на стойност 9 247 059 евро (85 % от Грантовете на ФМ на ЕИП, 15% национално съфинансиране) между министъра на образованието, младежта и науката Сергей Игнатов и министъра по управление на средствата от ЕС Томислав Дончев. Програмата „Деца и младежи в риск” се състои от три компонента: Грижа за младежи в риск, Грижа за деца в риск и Обучения. Те се изпълняват в партньорство със Съвета на Европа с ударение върху нуждите на ромските деца и посещаемостта на училищните занимания. Избраната стратегия има за цел да допринесе за създаването на ефективни и ефикасни мерки, насочени към уязвимите групи деца и младежи. Първият компонент има за цел да подпомогне създаването на пилотен модел за Младежки центрове със знака за качество на Съвета на Европа. Вторият компонент има за цел да се разшири обхващането на деца на възраст от 3 до 6 години от социално слабите и ромски семейства в образователни дейности в детските градини. Третият компонент допълва и подкрепя основните два компонента на програмата. Целта на дейностите по компонента е изграждане на капацитета на младежките центрове и детските градини, участващи в проекти, одобрени по първите два компонента на програмата, чрез осигуряване на обучение и образователни материали на служители, работещи с младежи, персонал на детски градини и ромски образователни медиатори.
- Изготвени са съответните документи за правилата на работа на отдела във връзка с изпълнението на новия програмен период на ФМ на ЕИП 2009–2014 г. – системи за управление и контрол, контролни листа, комуникационен план, приложения за мониторинг и отчитане на проектите и др.;
- Проведена е среща с експерти от официалния партньор на програмата – Съвета на Европа, за определяне на рамките на сътрудничество през новия програмен период;
- На 10 януари 2013 г. г-жа Петя Евтимова, заместник-министър на образованието, младежта и науката, г-жа Дагфрид Йортхул, първи секретар и заместник-ръководител на посолството на кралство Норвегия и г-жа Анелия Грозданова, началник на отдел в дирекция „Мониторинг на

средствата от Европейския съюз” в Министерски съвет, официално представиха програмата „Деца и младежи в риск”.

